

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Opgave 3 Alice in Wonderland

11 maximumscore 2

Een goed antwoord bevat de volgende elementen:

- een uitleg van het verband tussen impressies en complexe ideeën aan de hand van het jampotje: op basis van directe zintuigelijke impressies vormt de geest het complexe idee 'jampotje' 1
- een uitleg dat volgens Hume de bestendigheid van het bestaan van objecten, niet met de zintuigen bewezen kan worden, maar dat onze geest (verstand of rede) dat als conclusie trekt 1

voorbeeld van een goed antwoord:

- Volgens Hume zijn impressies gewaarwordingen van het bewustzijn die verkregen worden door de zintuigen. Terwijl Alice valt heeft ze de visuele gewaarwording van een ronde vorm en een oranje kleur. Door onze geest (verstand of rede) worden de meerdere indrukken samengevoegd tot een complex idee: 'een potje met oranje marmelade' 1
- Terwijl ze valt, ziet Alice van alles, maar ze kan volgens Hume op basis van die waarnemingen niet zeker weten of die dingen ook nog bestaan als zij ze niet meer ziet. De bestendigheid van objecten kan niet op basis van de impressies door de zintuigen bewezen worden. Dat de voorwerpen of objecten blijven bestaan als ik ze niet meer zie, is een conclusie die niet uit de waarneming voortkomt, maar die de geest (verstand of rede) trekt 1

12 maximumscore 4

Een goed antwoord bevat de volgende elementen:

- een uitleg tot welke conclusie Alice zou komen als ze de methode van Descartes zou volgen: al twijfelend weet ik dat ik een denkend ding (of res cogitans) ben 1
- een uitleg tot welke conclusie ze zou komen als ze het gedachte-experiment van het Brein in het Vat zou volgen: ik lijk Alice te zijn die door een konijnenhol is gevallen, maar dat weet ik niet zeker 1
- een uitleg van een kentheoretische overeenkomst: beide scenario's problematiseren de betrouwbaarheid van zintuiglijke kennis 1
- een uitleg van een verschil in uitkomst: de methode van Descartes geeft (uiteindelijk) een fundament voor zekere kennis, terwijl het BIV-argument laat zien dat kennis altijd onbetrouwbaar blijft 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

voorbeeld van een goed antwoord:

- Als Alice de methode van Descartes zou volgen, zou ze uiteindelijk tot de conclusie komen dat ze al twijfelend in elk geval zelf weet dat ze denkend bestaat. De twijfel geeft zekerheid over het bestaan van Alice als denkend ding 1
- Als Alice het gedachte-experiment van het Brein in het Vat zou volgen, zou ze geen uitsluitsel krijgen over wie of wat zij is, omdat ze deze ervaringen ook zou kunnen hebben verkregen door impulsen die voeding geven aan haar brein terwijl daar geen zintuigen aan te pas komen zoals in het BIV-voorbeeld 1
- Een overeenkomst is dat zowel de twijfel van Descartes als het BIV-argument zintuiglijke kennis problematiseren 1
- Het verschil in uitkomst is dat via de methodische twijfel van Descartes een fundament voor de betrouwbaarheid van kennis wordt gegeven. Daarentegen laat het gedachte-experiment van BIV zien dat er geen zekerheid gegeven kan worden over de betrouwbaarheid van kennis 1

13 maximumscore 3

Een goed antwoord bevat:

- een uitleg of de redenering van de Kat voldoet aan elk van de drie voorwaarden van een strikt bewijs van Moore (per juiste uitleg per voorwaarde één scorepunt toekennen): 3
  - de premisse die als bewijs dient, is anders dan de conclusie: is het geval bij de Kat
  - ik weet dat de premisse het geval is (en niet alleen iets waarvan ik geloof dat het waar is): is het geval bij de Kat
  - de conclusie volgt uit de premissen: is niet het geval bij de Kat

voorbeeld van een goed antwoord:

- De premisse die als bewijs dient, is anders dan de conclusie. De redenering van de Kat luidt: “een hond gromt als hij boos is, en zwaait met zijn staart als hij in zijn schik is. Ik grom wanneer ik in mijn schik ben, en ik zwaai met mijn staart als ik boos ben. Daarom ben ik gek.” De premisse is: een hond gromt ... en ik grom. De conclusie: daarom ben ik gek. De premisse is dus inderdaad anders dan de conclusie 1
- Ik weet dat de premisse het geval is. De Kat lijkt te weten dat de hond gromt als hij boos is en dat ze zelf gromt wanneer ze in haar schik is. Aan deze voorwaarde is ook voldaan 1
- De derde voorwaarde is dat de conclusie volgt uit de premisse. Dat is niet het geval. Dat de hond gromt als ... en de Kat gromt als ... leidt logisch gezien niet noodzakelijk tot de conclusie: ‘daarom ben ik gek’. Hij is namelijk een kat en geen hond 1
Het bewijs van de Kat voldoet dus niet aan elk van de drie voorwaarden van een strikt bewijs van Moore.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

14 maximumscore 4

Een goed antwoord bevat de volgende elementen:

- een argumentatie dat er volgens Locke voor Alice een goede reden is om aan te nemen dat de Kat bestaat: Alice ziet en hoort de Kat. Omdat twee zintuigen elkaar bevestigen, is dat een goede reden om aan te nemen dat de Kat bestaat 1
- een uitleg dat de Kat volgens Mill bestaat: objecten als fenomenen bestaan niet alleen als zij worden waargenomen, maar ook als zij kunnen worden waargenomen; dat geldt voor de Kat, die soms wel en soms niet wordt waargenomen 1
- een uitleg dat de Kat bestaat volgens Berkeley: omdat uiteindelijk alles, ook de Kat, wordt waargenomen door God, bestaat de Kat 1
- een argumentatie welke van deze twee opvattingen het meest overeenkomt met Lockes indirect realisme 1

voorbeeld van een goed antwoord:

- Locke zegt dat als onze zintuigen elkaar bevestigen over een object in de buitenwereld dat er dan een goede reden is om aan te nemen dat dat object ook daadwerkelijk in de buitenwereld bestaat. Als Alice de Kat zowel hoort als ziet, dan is er een goede reden om aan te nemen dat de Kat ook echt bestaat 1
- Volgens Mills fenomenalisme bestaan dingen of objecten niet alleen als zij worden waargenomen, maar ook als zij waargenomen zouden kunnen worden. Dat is het geval bij de Kat waarmee Alice eerder sprak en die steeds verdwijnt en verschijnt. Volgens Mill bestaat deze Kat ook als zij niet gezien wordt, omdat zij wel gezien zou kunnen worden 1
- volgens Berkeley bestaat een ding of object als het wordt waargenomen. Alice neemt de Kat soms waar, maar soms ook niet. Maar God zorgt voor stabiliteit en continuïteit van alle objecten door deze voortdurend waar te nemen. God neemt de Kat daarom ook waar, waardoor de Kat bestaat 1
- De opvatting van Mill komt volgens mij het meest overeen met Lockes indirect realisme. Volgens Locke hebben we slechts indirect kennis van de fenomenen in de buitenwereld, namelijk via de representaties. Hoewel Mill er vanuit gaat dat er achter de ervaringen 'niets' is, terwijl er volgens Locke daarachter wel een buitenwereld is, verlegt Berkeley het vraagstuk naar een al-waarnemende God die zorgt voor stabiliteit en continuïteit van onze zintuigelijke ervaring 1

Opmerking

Mits filosofisch juist beargumenteerd kan bij het derde deelantwoord aan een argumentatie van een tegengesteld standpunt ook een scorepunt worden toegekend.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

15 maximumscore 3

Een goed antwoord bevat de volgende elementen:

- een weergave van het einddoel van een scepticus: onverstoorbaarheid (en in onvermijdelijke omstandigheden beheertheid) 1
- een argumentatie in welk opzicht Alice een pyrronist genoemd kan worden: omdat zij bij het zoeken naar waarheid haar oordeel opschort 1
- een argumentatie in welk opzicht Alice geen pyrronist genoemd kan worden: omdat zij bij het zoeken naar waarheid niet systematisch twijfelt 1

voorbeeld van een goed antwoord:

- Volgens Sextus Empiricus bestaat het einddoel van een scepticus in: "onverstoorbaarheid tegenover zaken die met schijn en mening samenhangen" 1
- Het lijkt mij dat we Alice wel als een pyrronist kunnen zien, want ze schort haar oordeel op. Ze blijft onbevangen ten opzichte van de vreemde wondere wereld 1
- Maar we kunnen Alice geen pyrronist noemen omdat zij niet systematisch twijfelt aan het bestaan van dieren en voorwerpen en eerder verwonderd is en vervolgens meebeweegt met Wonderland 1